

Maahanmuuttovirasto

Kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen seuranta

ASIAN VIREILLETULO

Maahanmuuttovirasto on 27.6.2025 toimittanut 14.11.2024 päätöksessäni [OKV/1941/80/2024](#) pyytämäni ilmoituksen siitä, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet sekä mahdollisista lisätoimenpiteistään kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi. Lisäksi pyysin Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan yli kaksi vuotta vanhojen vireillä olevien kansalaisuushakemusten määrän ja yksilöidyn selvityksen kaikkien yli kolme vuotta vanhojen vireillä olevien kansalaisuushakemusten käsittelyn viivästymisen syistä ja Maahanmuuttoviraston suunnittelemista toimenpiteistä näiden asioiden käsittelemiseksi ilman enempää viivästystä.

Totesin päätöksessäni, että kansalaisuushakemusten käsittelyajat eivät kokonaisuudessaan täyttäneet perustuslaissa ja hallintolaissa edellytettyä asian käsittelyä ilman aiheetonta viivytystä. Kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja ei vielä Maahanmuuttoviraston sinänsä rohkaisevista toimenpiteistä huolimatta voitu pitää hyväksyttävänä ottaen huomioon kansalaisuuteen liittyvät oikeusvaikutukset ja asian merkityksellisyys hakijan kannalta.

ILMOITUS

Maahanmuuttovirasto on ilmoituksessaan todennut muun ohella, että yli 3 vuotta vanhoja hakemuksia on vireillä noin 400 kappaletta, joista Maahanmuuttovirasto on selvitystään varten

tarkastellut 100 kappaletta eli 25 %:n osuutta. Maahanmuuttovirasto hyödynsi tarkastelussa automaatiota ja siinä käytettäviä erilaisia hakusanoja.

Maahanmuuttovirasto on todennut, että kokonaiskesto aika yli 3 vuotta vireillä olleissa kansalaisuushakemuksissa on tarkasteluhetkellä ollut 52 %:ssa 3–4 vuotta, 25 %:ssa 4–5 vuotta, 16 %:ssa 5–6 vuotta ja 7 %:ssa yli 7 vuotta. Viraston ruuhkautuneen työtilanteen vuoksi 55 % hakemuksista oli odottanut 2–3 vuotta ohjautumista yksittäisen virkamiehen henkilökohtaiseen työjonoon, jonka jälkeen varsinainen käsittely oli aloitettu. 17 % hakemuksista oli odottanut varsinaisen käsittelyn aloittamista 18–24 kuukautta ja 13 % 12–18 kuukautta. 8 % hakemuksista oli odottanut 6–12 kuukautta varsinaisen käsittelyn aloittamista ja loput 7 % oli odottanut 3–6 kuukautta. Varsinaisen käsittelyn aloittamisen jälkeen käsittely oli kestänyt 25 %:ssa hakemuksista 6–12 kuukautta, 24 %:ssa 12–24 kuukautta, 24 %:ssa 24–36 kuukautta ja 13 %:ssa 3–4 vuotta, 6 %:ssa 4–5 vuotta, 4 %:ssa 5–6 vuotta ja 4 %:ssa yli 6 vuotta.

Maahanmuuttoviraston mukaan kansalaisuushakemusten käsittelyn viivästymisen merkittävänä syynä on se, että hakemusten käsittely odottaa toisen viranomaisen käsittelyssä olevan asian valmistumista. Keskeneneräiset rikosasiat vaikuttavat kansalaisuushakemusten käsittelyaikaan, koska tarkasteltavaksi tulee nuhteettomuusedellytyksen täyttyminen. 89 % otannasta on odottanut keskeneneräisen rikosasian ratkaisemista eri pituisen ajan. 54 %:ssa näistä hakemuksista tämä odotusaika on ollut yli 3 vuotta. Kaiken kaikkiaan Maahanmuuttoviraston käsityksen mukaan 49 % viivästyneistä käsittelyajoista selittyy aiheellisella viiveellä.

Maahanmuuttovirasto on kertonut nuhteettomuusedellytyksen lisäksi muita käsittelyn mahdolliseen viivästymiseen johtavia selvitettäviä asioita olevan hakijan henkilöllisyys, toimeentuloedellytyksen täyttyminen, asumisaikaedellytyksen täyttyminen, kielitaitoedellytyksen täyttyminen tai joku muu seikka, kuten esimerkiksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantumisepäilyn vuoksi pyydetyn lausunnon odottaminen.

Maahanmuuttoviraston mukaan yli 2 vuotta vireillä olevia kansalaisuushakemuksia oli 1.6.2025 2641 kappaletta, kanssahakijat ja täydentäjät mukaan luettuna 4364 kappaletta. Yli 3 vuotta vireillä olevia kansalaisuushakemuksia oli 1.6.2025 329 kappaletta, kanssahakijat ja täydentäjät mukaan luettuna 539 kappaletta.

Maahanmuuttovirasto on kertonut tehneensä vuodesta 2022 asti erinäisiä ruuhkanpurkutöidenpiteitä, mutta siitä huolimatta kokonaiskäsittelyajat ovat kasvaneet, koska myös hakemusräät ovat kasvaneet. Kuitenkin noin 50 % hakemuksista saadaan käsiteltyä vuoden tavoiteajassa. Tulossopimuksessa kansalaisuusprosessille asetettu tavoite vuodelle 2025, että 55 % kaikista hakemuksista saadaan käsiteltyä 12 kuukauden tavoiteajassa, on jo saavutettu. Pää-tavoitteena on, että vuoden 2028 loppuun mennessä 100 % hakemuksista käsitellään tavoiteajassa.

Maahanmuuttovirasto on tuonut selvityksessään esiin, että kansalaisuusprosessissa on aloitettu ruuhkanpurkuprojekti 1.4.2025. Tavoitteena on saada kaikki 31.12.2023 vireille tulleet hakemukset käsiteltyksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Kansalaisuushakemusten ruuhkanpurkuprojekti on myös yksi Maahanmuuttoviraston vuoden 2025 kärkihankkeista. Sen toteutuksen varmistamiseksi kansalaisuusprosessiin on kohdennettu merkittävää lisäresursointia, eli 16 määräaikaista ylitarkastajan tehtävää. Lisäresursointi on mahdollistanut työn uudelleen organisoinnin siten, että 12 ylitarkastajaa keskittyy 31.12.2023 mennessä vireille tulneiden hakemusten käsittelyyn. Projektilla on määrälliset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan viikoittain. Tavoitteena on, että 15–20 % ruuhkasta on purettu 30.6.2025 ja 40 % 31.12.2025 mennessä.

Maahanmuuttovirasto on vielä ilmoittanut, että lisätoimenpiteitä tehdään myös työn uudelleen organisoinnilla, muun muassa nopeutetulla käsittelyllä ja uudella korirakenteella, joka saadaan käyttöön vuoden 2025 loppuun mennessä. Automaattinen ratkaisumenettely on Maahanmuuttovirastossa otettu käyttöön toukokuussa 2024, mutta teknisistä syistä käyttö päästiin aloittamaan hakemusten käsittelyssä täysimääräisesti joulukuussa 2024. Lisäksi tietojärjestelmä- ja automatisaatiokehityksellä sekä soveltamisohjeistuksen kokonaisuudistamisella ja johtamisella pyritään saamaan käsittelyaikoja lyhyemmiksi.

Maahanmuuttovirasto on ilmoituksessaan nostanut viranomaisyhteistyön tehostamisen yhdeksi mahdolliseksi kehittämiskohteeksi kansalaisuushakemusten käsittelyn sujuvoittamiseksi. Kansalaisuusprosessissa on tunnistettu viranomaisten välisen tiedonkulun vaikutukset kansalaisuushakemusten käsittelyaikaan ja mahdollisia kehittämistoimia tullaan tarkastelemaan jatkossa.

RATKAISU

Maahanmuuttoviraston ilmoituksen perusteella kansalaisuushakemusten käsittelyn ruuhkan purkamiseksi on toteutettu ja tullaan toteuttamaan useita kehittämistoimenpiteitä. Ne ovat jo lyhentäneet käsittelyaikoja, vaikka merkittäviä viiveitä edelleenkin on. Maahanmuuttoviraston ilmoituksesta käy myös ilmi, että kansalaisuushakemusten ratkaisemista viivästyttää toisinaan toiselta viranomaiselta saatavan tiedon odottaminen. Maahanmuuttovirasto on ilmoittanut ottavansa myös viranomaisyhteistyön kehittämisen kohteeksi.

Kansalaisuushakemusten käsittelyn tilanne Maahanmuuttovirastossa on ilmoituksen perusteella viime vuosina kohentunut. Käsittelyssä on kuitenkin edelleen merkittäviä viiveitä sekä laajemmin viranomaistoimintaa koskevia kehittämistarpeita.

Asian laillisuusvalvonnalliseksi seuraamiseksi pyydän Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2026, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet sekä mahdollisista uusista lisätoimenpiteistään kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm

OKV/1500/80/2025-OKV-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: